

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

16 травня 2025 року

Хмельницький

№ 72/21- рк/к

**КП «Шумськкомунсервіс»
Шумської міської ради**

Про припинення дій, які містять ознаки
порушення законодавства про
захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення), за результатами здійснених заходів контролю щодо дотримання комунальним підприємством «Шумськкомунсервіс» вимог законодавства про захист економічної конкуренції на ринку послуг з управління побутовими відходами на території Шумської міської територіальної громади

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Дії комунального підприємства «Шумськкомунсервіс» Шумської міської ради, які полягають в укладенні із споживачами договорів «Про надання послуг з поводження з побутовими відходами», які не відповідають умовам типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами», містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (2) Комунальне підприємство «Шумськкомунсервіс» Шумської міської ради (далі – КП «Шумськкомунсервіс») *(Інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (3) Відповідно до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності КП «Шумськкомунсервіс» є: *(Інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (4) КП «Шумськкомунсервіс» здійснює діяльність на ринку послуг з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів на підставі рішення виконавчого комітету Шумської міської ради від 20.01.2025 №1246 «Про визначення

виконавця послуг на здійснення операцій із збирання та перевезення твердих побутових відходів на території Шумської міської територіальної громади Тернопільської області».

- (5) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Шумськкомунсервіс» є суб'єктом господарювання.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (6) З метою виконання завдань встановлених Законом України «Про Антимонопольний комітет України» та на виконання доручення голови Відділення від 20.01.2025 № 72-03/3-вд, Відділенням здійснюється державний контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема щодо КП «Шумськкомунсервіс», під час укладення із споживачами договорів на надання послуг з управління побутовими відходами на території Шумської міської територіальної громади.
- (7) Відділенням надіслано вимогу КП «Шумськкомунсервіс» листом від 21.01.2025 № 72-02/219е на яку отримано відповідь листом від 26.02.2025 №60 (вх. № 72-01/573 від 05.03.2025).

4. ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА НА РИНКУ

- (8) Аналіз та дослідження становища КП «Шумськкомунсервіс» на ринку послуг з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів здійснено відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика).
- (9) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- (10) Відповідно до пункту 3.1. Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який(які) випускається(ються), постачається(ються), продається(ються), придбавається(ються) (використовується(ються), споживається(ються) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (11) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є КП «Шумськкомунсервіс».
- (12) Конкретними послугами, які надаються КП «Шумськкомунсервіс» є: послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.
- (13) Таким чином об'єктами аналізу визначено:
- послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів;
 - суб'єкт господарювання – КП «Шумськкомунсервіс».

4.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

- (14) У відповідності до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів

(товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців, постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (15) Відповідно до пункту 4.2. Методики, визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації, та цін.
- (16) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Шумськкомунсервіс» є послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.

4.2.1 Споживчі характеристики

- (17) Відповідно до підпункту 4.2.1 пункту 4.2. Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (18) Відповідно до пунктів 26, 28, 36 частини першої статті 1 Закону України «Про управління відходами» побутові відходи - змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств. Побутові відходи не включають відходи промисловості, сільського і лісового господарства, рибальства та аквакультури, резервуарів для септиків, каналізаційних мереж та відходи їх оброблення, включаючи осад стічних вод, транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився, відходи будівництва та знесення, вуличний змет, медичні відходи; послуга з управління побутовими відходами - операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, а також діяльність, пов'язана з організацією роботи системи управління побутовими відходами, що здійснюється виконавцем послуги з управління побутовими відходами.
- (19) Виходячи з положень статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», послуга з управління побутовими відходами віднесена до комунальних послуг.
- (20) Згідно з пунктом 5 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» житлово-комунальні послуги - це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.
- (21) Відповідно до частини першої статті 33 Закону України «Про управління відходами» послуга з управління побутовими відходами є комунальною послугою і надається відповідно до законодавства про житлово-комунальні послуги та правил, встановлених Кабінетом Міністрів України, з урахуванням регіональних та місцевих планів управління відходами та правил благоустрою населеного пункту.
- (22) Відповідно до частини другої статті 33 цього ж Закону до складу послуги з управління побутовими відходами входять операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів.
- (23) Механізм надання суб'єктами господарювання у сфері управління відходами незалежно від форми власності послуги з управління побутовими відходами у містах, селищах і селах визначено Правилами надання послуги з управління побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами» (далі – Правила № 835).

- (24) Згідно з пунктом 3 Правил № 835 до складу послуги з управління побутовими відходами входять операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, а також діяльність, пов'язана з організацією роботи системи управління побутовими відходами, що провадиться виконавцем послуги.
- (25) Основною споживчою властивістю послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є наявність у суб'єктів господарювання транспортних засобів спеціального призначення.

4.2.2. Умови споживання

- (26) Умови споживання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів визначені Законами України «Про житлово-комунальні послуги», «Про управління відходами» та Правилами № 835.
- (27) Вказаними нормативно-правовими актами передбачено надання послуги з управління побутовими відходами зокрема, в частині збирання та перевезення побутових відходів виключно на договірних засадах.
- (28) Відповідно до частини сьомої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори із споживачами послуги.
- (29) Пунктом 24 Правил № 835 передбачено, що послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»:
- 1) за моделями організації договірних відносин:
 - індивідуальний договір (публічний договір приєднання) - укладається з індивідуальним споживачем відповідно до типового індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - колективний договір - укладається від імені всіх співвласників багатоквартирного будинку управителем або іншою уповноваженою співвласниками особою за рішенням співвласників відповідно до типового колективного договору про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - 2) за категоріями споживачів:
 - договір з індивідуальним споживачем - укладається із співвласником багатоквартирного будинку, власником будівлі (зокрема власником індивідуального садибного житлового будинку) або за згодою власника іншою особою, яка користується будівлею і отримує послугу з управління побутовими відходами для власних потреб та з якою або від імені якої укладено договір, відповідно до типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - договір з колективним споживачем - укладається з юридичною особою, що об'єднує споживачів у будівлі та в їх інтересах укладає договір про надання послуги відповідно до типового договору з колективним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами.
- (30) Пунктом 25 Правил № 835 визначено, що співвласники багатоквартирного будинку (об'єднання співвласників багатоквартирного будинку) самостійно обирають один із договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, визначених абзацом третім підпункту 1 або абзацом третім підпункту 2 пункту 24 цих Правил, а у разі неприйняття ними рішення та неукладення з виконавцем послуги відповідного договору укладають індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами, що є публічним договором приєднання.
- (31) Таким чином, умовами споживання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є укладання договорів між виконавцем та споживачем цієї послуги.

4.2.3. Умови реалізації

- (32) Відповідно до частини третьої статті 33 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні).
- (33) Відповідно до пункту 6 Правил № 835 суб'єкти господарювання, які здійснюють операції із збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України порядку згідно з частиною третьою статті 33 Закону України «Про управління відходами». Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які провадять господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні).
- (34) Відповідно до рішення виконавчого комітету Шумської міської ради від 12.01.2024 №873 «Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Шумської міської територіальної громади» КП «Шумськкомунсервіс» визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Шумської міської територіальної громади Тернопільської області терміном на один рік з 01.01.2024 по 31.12.2024. Шумською міською радою та КП «Шумськкомунсервіс» 01.01.2024 б/н укладено договір між організатором конкурсу та суб'єктом господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів.
- (35) Пунктом 2 рішення виконавчого комітету Шумської міської ради від 20.01.2025 № 1246 «Про визначення виконавця послуг на здійснення операцій із збирання та перевезення твердих побутових відходів на території Шумської міської територіальної громади Тернопільської області» КП «Шумськкомунсервіс» визначено виконавцем послуг на здійснення операцій із збирання та перевезення твердих побутових відходів на території Шумської міської територіальної громади Тернопільської області терміном на один рік з 01.01.2025 по 31.12.2025. Шумською міською радою та КП «Шумськкомунсервіс» 01.01.2025 б/н укладено договір між організатором конкурсу та суб'єктом господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів

4.2.4. Ціна

- (36) Відповідно до частини першої статті 191 Господарського кодексу України державні регульовані ціни запроваджуються Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у встановленому законодавством порядку.
- (37) Частиною першою статті 10 Закону України «Про ціни і ціноутворення» визначено, що суб'єкти господарювання під час провадження господарської діяльності використовують вільні ціни та державні регульовані ціни.
- (38) Частиною першою статті 10 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.
- (39) Пунктом 1 рішення виконавчого комітету Шумської міської ради від 18.12.2023 № 852 «Про тарифи з поводження з побутовими відходами на території Шумської міської територіальної громади» (далі – Рішення № 852) КП «Шумськкомінсервіс» встановлено

тариф на послуги з поводження з побутовими відходами на території Шумської міської територіальної громади:

- для населення 154,81 грн за 1 м³ або 25,85 грн з особи на місяць;
- для бюджетних організацій та інших споживачів 178,03 грн за 1 м³.

- (40) Дані тарифи введено в дію з 01.01.2024.
- (41) Отже, кінцеві споживачі не мають можливості впливу на ціну вказаних послуг, у тому числі під час врегулювання договірних відносин, оскільки тарифи на такі послуги встановлює орган місцевого самоврядування, зокрема, виконавчий комітет Шумської міської ради.
- (42) Таким чином, послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів надається КП «Шумськкомунсервіс» на платній основі, а отже, є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Шумськкомунсервіс».

4.3. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (43) Відповідно до пункту 36 частини першої статті 1 Закону України «Про управління відходами» суб'єкт господарювання у сфері управління відходами - юридична особа або фізична особа-підприємець, що здійснює збирання, купівлю, зберігання, перевезення, відновлення та/або видалення відходів відповідно до законодавства.
- (44) Відповідно до частини п'ятої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавцем послуги з управління побутовими відходами є суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги з управління побутовими відходами.
- (45) Згідно з абзацом другим пункту 2 Правил № 835 виконавець послуги - суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги.
- (46) Отже, КП «Шумськкомунсервіс» є виконавцем послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.
- (47) Відповідно до абзацу п'ятого пункту 2 Правил № 835 споживач - індивідуальний споживач (фізична або юридична особа, яка є співвласником багатоквартирного будинку, власником будівлі (зокрема власником індивідуального садибного житлового будинку) або колективний споживач (юридична особа, що об'єднує споживачів у будівлі та в їх інтересах укладає договір про надання послуги з управління побутовими відходами).
- (48) Споживачами послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримати цю послугу від КП «Шумськкомунсервіс».

4.4. Визначення товарних меж ринку

- (49) Відповідно до пункту 1.3. Методики товар – це будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).
- (50) Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.
- (51) Враховуючи, що надання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів здійснюється на платній основі, ця послуга є товаром.
- (52) Відповідно до пунктів 5.1-5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

- (53) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей,
 - умов використання тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик,
 - якісних показників тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (54) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (55) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (56) Послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів за споживчими властивостями, умовами користування, технічними характеристиками, тощо не має товарів – замінників.
- (57) Споживачі не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічні послуги, у зв'язку з тим, що послугу з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів надає конкретний суб'єкт господарювання, якого за результатами проведеного органом місцевого самоврядування (зокрема, виконавчим комітетом Шумської міської ради) конкурсу визнано переможцем, тобто споживачі можуть скористатися послугою лише КП «Шумськкомунсервіс».
- (58) Оскільки послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є послугою, яка не має замінників, відтак у споживачів цих послуг відсутня альтернатива.
- (59) За таких обставин товарними межами ринку є послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.

4.5. Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

- (60) Відповідно до пункту 1.3. Методики територіальні (географічні) межі ринку - територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (61) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (62) Відповідно до абзацу четвертого пункту 4 Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів» об'єкт конкурсу - визначена організатором конкурсу територія певного розміру та меж, на якій планується здійснення операцій із збирання відповідного виду побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні, відходи зелених насаджень) за джерелами їх утворення (домогосподарства та інші джерела, якщо їх відходи подібні за

своїм складом до відходів домогосподарств) та перевезення з відповідної території на об'єкти оброблення побутових відходів відповідно до правил благоустрою населеного пункту, регіональних та місцевих планів управління відходами.

- (63) Отже, особливістю послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є її отримання безпосередньо у суб'єкта господарювання, який провадить цю діяльність на території, визначеній органом місцевого самоврядування.
- (64) Відповідно до рішень виконавчого комітету Шумської міської ради від 12.01.2024 № 874 та від 20.01.2025 № 1246 КП «Шумськкомунсервіс» з 01.01.2024 визначено виконавцем послуг на здійснення операцій із збирання та перевезення твердих побутових відходів на території Шумської міської територіальної громади Тернопільської області.
- (65) Листом від 26.02.2025 № 60 КП «Шумськкомунсервіс» повідомило, що у 2024 році та поточному періоді 2025 року послуги з управління побутовими відходами надає на території м. Шумськ та сіл Биківці, Бриків, Залужжя, Кордишів, Круголець, Мирове, Новостав, Обич, Онішківці, Потуторів, Рохманів, Сураж, Ходаки та Шумбар Кременецького району Тернопільської області (далі – населені пункти Шумської міської територіальної громади).
- (66) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є територія населених пунктів Шумської міської територіальної громади.

4.6. Часові межі ринку

- (67) Відповідно до пункту 1.3. Методики часові межі ринку - час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (68) Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (69) Виходячи із положень абзацу п'ятнадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пропозиція та попит на відповідні товари мають існувати протягом певного часу.
- (70) Ринок, на якому на протязі певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (71) КП «Шумськкомунсервіс» з 01.01.2024 є єдиним виконавцем послуг з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів у територіальних (географічних) межах населених пунктів Шумської міської територіальної громади.
- (72) Таким чином, в період з 01.01.2024 по 16.05.2025 сукупність товарно-грошових відносин між КП «Шумськкомунсервіс» та споживачами послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів в межах території населених пунктів Шумської міської територіальної громади не зазнала істотних змін.
- (73) У зв'язку з цим, часовими межами даного ринку визначено період з 01.01.2024 по 16.05.2025.

4.7. Визначення потенційних конкурентів

- (74) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (75) Зважаючи на специфіку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів та її технологічну особливість, надання зазначеної

послуги можливе лише при наявності транспортних засобів спеціального призначення, відповідного обладнання для організації надання послуги з управління побутовими відходами.

- (76) Згідно з пунктом 7 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуги з управління побутовими відходами, є адміністратор послуги з управління побутовими відходами, а у разі його відсутності - визначений у встановленому законодавством порядку суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів.
- (77) Внаслідок специфічних особливостей ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів, а саме, визначення на конкурсних засадах суб'єкта господарювання для надання вказаної послуги на певний період часу (строк дії договору між виконавцем послуги та органом місцевого самоврядування), відповідно, конкуренція у вказаний період – відсутня.
- (78) Враховуючи те, що КП «Шумськкомунсервіс» в період з 01.01.2024 по 16.05.2025 було єдиним суб'єктом господарювання, що здійснювало діяльність на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів в межах території Шумської міської територіальної громади, відповідно, вказаний ринок має ознаки монополізованого, конкуренція на ньому - відсутня.
- (79) Отже, суб'єкти господарювання, які могли б бути потенційними конкурентами для КП «Шумськкомунсервіс», відсутні.

4.8. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (80) Згідно з пунктом 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (81) Ринок послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів характеризується наявністю адміністративних бар'єрів, зокрема, виборювання права на здійснення діяльності з надання вказаної послуги на конкурсних засадах, економічних бар'єрів, зокрема, необхідністю наявності у суб'єктів господарювання у власності чи користуванні відповідного обладнання, спеціальних транспортних засобів для організації надання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів (сміттєвози, контейнери для збору твердих побутових відходів тощо). Тобто, підприємству необхідно мати відповідну матеріально-технічну базу для надання вказаної послуги.
- (82) Так, вхід на ринок нових суб'єктів господарювання можливий лише на виконання відповідного рішення органу місцевого самоврядування, прийнятого за результатами проведеного конкурсу щодо визначення виконавця послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів на певній території.
- (83) При цьому, вхід нового суб'єкта господарювання на ринок можливий лише за умови виходу з ринку діючого суб'єкта.
- (84) КП «Шумськкомунсервіс» є єдиним підприємством, яке надає вказану вище послугу на території Шумської міської територіальної громади, у споживачів та замовників послуги альтернатива в її отриманні відсутня.

4.9. Установлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (85) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо: на цьому ринку в нього немає жодного конкурента; не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів

господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

- (86) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання або ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (87) Виходячи з пункту 10.3 Методики, здатність КП «Шумськомунсервіс», яке є єдиним виконавцем послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів на території Шумської міської територіальної громади, диктувати свої умови при продажу товару є ознакою його ринкової влади.
- (88) Враховуючи зазначене вище, становище КП «Шумськомунсервіс» на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів в період з 01.01.2024 по 16.05.2025 в територіальних (географічних) межах населених пунктів Шумської міської територіальної громади має ознаки монопольного (домінуючого) із часткою 100%.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (89) Відносини, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг, регулюються Законом України «Про житлово-комунальні послуги».
- (90) Відповідно до пунктів 2, 5, 6, 13 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:
 - виконавець комунальної послуги – суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору;
 - житлово-комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг;
 - індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги;
 - споживач житлово-комунальних послуг – індивідуальний або колективний споживач.
- (91) Згідно з частинами першою та третьою статті 2 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» предметом регулювання цього Закону є відносини, що виникають у процесі надання споживачам послуг, зокрема, з управління побутовими відходами. Норми цього Закону застосовуються з урахуванням особливостей, встановлених законами, що регулюють відносини у сферах, зокрема, управління побутовими відходами.
- (92) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (93) Частиною другою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного

- будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).
- (94) Згідно з частиною третьою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» істотними умовами договору про надання житлово-комунальної послуги є:
- перелік послуг;
 - вимоги до якості послуг;
 - права і обов'язки сторін;
 - відповідальність сторін за порушення договору;
 - ціна послуги;
 - порядок оплати послуги;
 - порядок і умови внесення змін до договору, в тому числі щодо ціни послуги;
 - строк дії договору, порядок і умови продовження його дії та розірвання.
- (95) Згідно з частиною другою статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги, який займає монопольне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги не вправі відмовити в укладенні відповідного договору споживачеві чи іншій особі, яка відповідно до договору або закону укладає такий договір в інтересах споживача, якщо інше не передбачено законом.
- (96) Статтями 7, 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначені права і обов'язки споживачів, у тому числі індивідуальних, та виконавців комунальних послуг.
- (97) Так, відповідно до пункту 1 частини другої статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» індивідуальний споживач зобов'язаний укладати договори про надання житлово-комунальних послуг у порядку і випадках, визначених законом.
- (98) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.
- (99) Згідно з частиною першою статті 25 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживачі зобов'язані укласти договір про управління побутовими відходами з виконавцем послуги з управління побутовими відходами, визначеним у встановленому законодавством порядку. Якщо інше не визначено законом, об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, управитель багатоквартирного будинку або інша уповноважена особа, яка укладає колективний договір про надання комунальних послуг, згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування, укладає договір про надання послуги з управління побутовими відходами з виконавцем послуги з управління побутовими відходами.
- (100) Частиною четвертою статті 25 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що послуга з управління побутовими відходами надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, Законом України «Про управління відходами» та вимогами правил надання послуг з управління побутовими відходами, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.
- (101) Відповідно до частини сьомої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори із споживачами послуги.
- (102) Постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами» затверджені:
- Правила № 835;
 - типовий індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами;

- типовий колективний договір про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - типовий договір з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - типовий договір з колективним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами.
- (103) Згідно з пунктом 1 Правил № 835 ці Правила визначають механізм надання суб'єктами господарювання у сфері управління відходами незалежно від форми власності послуги з управління побутовими відходами у містах, селищах і селах.
- (104) Відповідно до частини четвертої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» з пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги») може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений згідно з типовим договором.
- (105) З огляду на зазначене, надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (106) Договори про надання житлово-комунальних послуг повинні відповідати типовим або примірним договорам, форма яких затверджена Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону.
- (107) При цьому, саме на виконавця послуг законодавець покладає обов'язок забезпечення підготовки та укладення із споживачем відповідних договорів за законодавчо встановленою формою з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання.

6. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (108) Згідно з інформацією, наданою КП «Шумськкомунсервіс» (лист від 26.02.2025 № 60), станом на 26.02.2025 КП «Шумськкомунсервіс» укладено договори про надання послуг з управління побутовими відходами:
- з фізичними особами - 2314 договорів;
 - з юридичними особами – 67 договорів.
- (109) Обсяг наданих КП «Шумськкомунсервіс» послуг з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів в кількісному та вартісному еквіваленті склав:
- в 2024 році індивідуальним споживачам – 3,8 тис м3 на суму 1172,7 тис. грн, у січні 2025 року – 899 м3 на суму 139 296, 00 грн;
 - в 2024 році іншим споживачам – 1,8 тис м3 на суму 153,9 тис. грн; у січні 2025 – 25 м3 на суму 4540,00 грн.
- (110) КП «Шумськкомунсервіс» вибірково надало Відділенню копії договорів про надання послуг з управління побутовими відходами укладені з юридичними особами та копії договорів про надання послуг з поводження з побутовими відходами укладені з фізичними особами, які є чинні. Інформація наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

(Інформація, доступ до якої обмежено)

- (111) Відділенням встановлено, що умови договорів, укладених КП «Шумськкомунсервіс» з фізичними особами та юридичними особами не відповідають умовам Типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуг з управління побутовими відходами (далі – Типовий договір), форма якого затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами».

- (112) Договори, укладені з фізичними та юридичними особами, містять ідентичні невідповідності Типовому договору, зокрема:
- звуження обов'язків виконавця, зокрема, самостійно здійснювати перерахунок вартості послуги за весь період ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості, відсутність чітко визначених строків (протягом однієї доби) ліквідації звалищ твердих відходів та реагування на звернення споживачів;
 - відсутність механізму належної відповідальності виконавця за порушення умов договору та за неякісне надання послуг,
 - порядку та умов внесення змін до договорів зокрема щодо тарифу та строку їх дій.
- (113) Так, до прикладу, за результатом аналізу договору, укладеного КП «Шумськкомунсервіс» з фізичною особою (*Інформація, доступ до якої обмежено*) (Договір про надання послуг з поводження з побутовими відходами від 01.12.2024 б/н) та з юридичною особою державна установа «Центр пробації» (Договір про надання послуг з управління побутовими відходами від 13.01.2025 № 5-Г), які є діючими, виявлено їх невідповідність Типовому договору. Інформація наведена у Таблиці 2.

Таблиця 2

<i>Умови Типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами</i>	<i>Умови договору в редакції КП «Шумськкомунсервіс»</i>	<i>Наслідки невідповідності умовам Типового договору</i>
<u>пп. 6 п. 10 розділу «Споживач має право»:</u> на несплату вартості послуги за період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб понад 30 календарних днів за умови документального підтвердження такої відсутності	Не передбачено у договорі з фізичною особою	Відсутність у договорах такої умови може призвести до нарахування виконавцем необґрунтованої плати в період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживача
<u>пп. 11 п. 10 розділу «Споживач має право»:</u> отримує повну та достовірну інформацію про безпечність об'єктів відновлення побутових відходів	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на отримання послуги належної якості
<u>пп. 5 п. 13 «Виконавець зобов'язується»:</u> самостійно здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період її ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості, а також сплачувати неустойку (штраф) у розмірі, встановленому відповідно до пункту 25 цього договору	пп. 5.2.6 п.5.2. (договір з фізичною особою) пп. 6 п. 14. (договір з юридичною особою) «Виконавець зобов'язується» Сплачувати споживачу у разі ненадання або надання не в повному обсязі послуг неустойки (штраф, пеню) у розмірі, встановленому відповідно до пункту 7.2. цього договору	Відсутність у договорах умови щодо самостійного здійснення виконавцем перерахунку вартості послуги за весь період її ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді недоотримання коштів за результатами здійснення перерахунків вартості послуг; необґрунтованих нарахувань та додаткових фінансових

		витрат споживача
пп. 11 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: ліквідувати звалище твердих відходів протягом однієї доби з моменту його утворення на контейнерному майданчику через недотримання графіка перевезення, а також невідкладно проводити прибирання в разі розсипання побутових відходів під час завантаження у спеціально обладнаний для цього транспортний засіб	пп. 5.2.12 п.5.2. (договір з фізичною особою) пп. 12 п.14 (договір з юридичною особою) «Виконавець зобов'язується» ліквідувати звалище твердих відходів у разі його утворення на контейнерному майданчику через недотримання графіка перевезення, проводити прибирання в разі розсипання побутових відходів під час завантаження у спеціально обладнаний для цього транспортний засіб	Відсутність у договорі терміну (одна доба) щодо ліквідації звалища твердих відходів може призвести до порушення права споживача на отримання послуг належної якості, що може призвести до ущемлення його інтересів
пп. 12 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: проводити інформаційні кампанії для підвищення обізнаності громадськості з питань запобігання утворенню відходів та забрудненню навколишнього природного середовища	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на отримання зазначеної інформації у встановлені законодавством строки
п. 20. «Тариф та порядок оплати послуги»: у разі тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб понад 30 календарних днів споживач має право на несплату вартості послуги за такий період за умови подачі виконавцю заяви та документа, що підтверджує таку відсутність: довідки про фактичне місце проживання; довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи; довідки, що підтверджує тимчасове перебування в лікувально-профілактичних і санітарно-профілактичних закладах; довідки, що підтверджує навчання в іншому місті; довідки, що підтверджує проходження військової	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на несплату вартості послуг у разі тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб понад 30 календарних днів та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживача у таких випадках; також відсутність такої умови може призвести до вимагання виконавцем, у разі проведення відповідних перерахунків, документів, не передбачених договором, що може призвести до ущемлення інтересів споживача та понесення ним додаткових фінансових і часових витрат

служби; довідки, що підтверджує відбування покарання; документів, що підтверджують тимчасове перебування за кордоном.		
<u>п. 22. «Відповідальність сторін за порушення договору»:</u> у разі ненадання або надання послуг не в повному обсязі, зниження їх якості споживач викликає виконавця послуг (його представника) для перевірки кількості та/або якості наданих послуг. Виконавець зобов'язаний прибути на виклик споживача у <u>строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача.</u>	пп. 7.2. п. 7 (договір з фізичною особою) п. 23 (договір з юридичною особою) «Відповідальність сторін за порушення договору» у разі ненадання або надання послуг не в повному обсязі, зниження їх якості споживач викликає виконавця послуг (його представника) для перевірки кількості та/або якості наданих послуг.	Відсутність у договорі визначеного строку проведення перевірки кількості та/або якості наданих послуг може призвести до затягування виконавцем на власний розсуд встановленого законодавством строку, в який споживач може бути позбавлений можливості отримання послуг належної якості, що може призвести до ущемлення його інтересів
<u>п. 23 «Відповідальність сторін за порушення договору»:</u> у разі несвоєчасного здійснення платежів споживач зобов'язаний сплатити пеню в розмірі 0,01 відсотка суми боргу за кожен день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу. Нарахування пені починається з першого робочого дня, що настає за останнім днем граничного строку внесення плати за послугу. Пеня не нараховується за умови наявності заборгованості держави за надані населенню пільги та житлові субсидії та/або наявності у споживача заборгованості з оплати праці, підтвердженої належним чином. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або невідповідної якості виконавець здійснює перерахунок вартості послуг, а також сплачує споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової	пп. 7.2. п. 7 (договір з фізичною особою) п. 23 (договір з юридичною особою) «Відповідальність сторін за порушення договору»: за несвоєчасне внесення плати за послуги споживач сплачує виконавцю пеню в розмірі ____ відсотка суми простроченого платежу, яка нараховується за кожен день прострочення, але не вище 0,01 відсотка суми боргу за кожен день прострочення. При цьому загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу. Нарахування пені починається з першого робочого дня, що настає за останнім днем граничного строку внесення плати за послугу відповідно до пункту 5.2.6 цього договору. У разі ненадання або надання не в повному обсязі послуг виконавець сплачує споживачу (штраф, пеню) у	Наявність умов в редакції виконавця, зокрема, в частині не визначеного розміру пені, яка сплачується споживачем за порушення строків оплати послуг, може призвести до збільшення обсягу відповідальності споживача (зокрема, загального розміру пені, що підлягає сплаті), що може призвести до ущемлення інтересів споживача у вигляді необґрунтованих нарахувань та додаткових фінансових витрат Відсутність у договорі підстав не нарахування пені та обов'язку виконавця щодо здійснення перерахунку вартості послуги у разі її ненадання або надання не в повному обсязі може призвести до ущемлення інтересів споживача у вигляді недоотримання коштів за результатами здійснення перерахунків їх вартості

вартості споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або невідповідної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалася ліквідація наслідків аварій або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача). Аварійно-відновними роботами є комплекс робіт з ліквідації наслідків аварій, що виникли, а також із запобігання аваріям та аварійним ситуаціям.	розмірі _____ відсотка вартості послуг за договором за кожен окремий випадок.	
<u>Розділ «Порядок і умови внесення змін до договору, зокрема щодо тарифу на послугу»</u> п. 24. Виконавець має право вносити зміни до договору. У разі внесення виконавцем змін до договору, крім зміни тарифу на послугу, такі зміни вступають в силу через 30 днів з моменту розміщення цих змін на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування або виконавця. Інформування споживача про намір зміни тарифів на послугу за видами побутових відходів здійснюється виконавцем в порядку, затвердженому Мінінфраструктури. п. 25. У разі прийняття органом місцевого самоврядування рішення про зміну тарифів на послугу за видами побутових відходів виконавець у строк, що не перевищує 15 днів з дати введення їх у дію, повідомляє про це споживачам із зазначенням рішення відповідних органів шляхом розміщення на офіційному веб-сайті виконавця.	п. 8.1. розділу 8 (договір з фізичною особою) п. 24 (договір з юридичною особою) <u>«Умови внесення змін до договору»:</u> Внесення змін до цього договору здійснюється шляхом укладення сторонами додаткової угоди, якщо інше не передбачено договором. Якщо протягом 30 днів після отримання додаткової угоди про внесення змін до договору виконавець/споживач, який одержав таку угоду від споживача/виконавця, не повідомив про свою відмову від внесення змін до договору та не надав своїх заперечень або протоколу розбіжностей до нього і при цьому виконавець не припинив надання послуги споживачу (споживач вчинив дії, які засвідчують його волю до продовження отримання послуги від цього	Відсутність умови щодо порядку та строку оприлюднення інформації про внесення виконавцем змін до договору, шляхом розміщення на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування або виконавця послуги та умови інформування споживача щодо зміни розміру тарифів на послугу позбавляє споживача права бути обізнаним про зміну тарифу на послугу за видами побутових відходів в порядку, передбаченому законодавством.

У разі зміни тарифів протягом строку дії договору нові тарифи застосовуються з моменту їх введення в дію. Виконавець зобов'язаний внести відповідні зміни до договору шляхом розміщення нової редакції договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування або виконавця за посиланням.	виконавця (у тому числі здійснив оплату наданих послуг), зміни до договору вважаються внесеними у редакції, запропонованій споживачем/ виконавцем, якщо інше не передбачено договором.	
---	---	--

- (114) Аналогічні невідповідності містяться також у договорах, укладених КП «Шумськкомунсервіс» з іншими споживачами – фізичними та юридичними особами вказаними в Таблиці 1.
- (115) Таким чином, КП «Шумськкомунсервіс» уклало із споживачами договори про надання послуг з управління побутовими відходами, які є чинними, але не відповідають формі Типового договору.
- (116) Відсутність в договорах умов, якими визначено коло певних прав споживача, унеможливорює їх реалізацію споживачем у порядку, визначеному законодавством, відповідно, відсутність певних обов'язків виконавця може призвести, зокрема, до порушення права споживача на своєчасне, безперервне отримання послуги належної якості, отримання споживачем від виконавця перерахунку вартості послуги за весь період її ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості. Крім того, це може призвести до нарахування виконавцем необґрунтованої плати та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживача, що може призвести до ущемлення його інтересів.
- (117) Водночас, відсутність у договорах умов, які визначають коло обов'язків виконавця та його відповідальності, може призвести до невиконання, неналежного виконання (тобто, виконання з порушення умов, визначених змістом договору) виконавцем своїх обов'язків, уникнення ним відповідальності за порушення умов договору.
- (118) Таким чином, дії у вигляді укладення зі споживачами договорів про надання послуг з поводження (управління) з побутовими відходами, які не відповідають умовам Типового договору, звужує коло прав споживачів та водночас звужує коло обов'язків виконавця та його відповідальності за порушення умов цих договорів.
- (119) Відповідно до положень статті 179 Господарського кодексу України, яка визначає загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання, Кабінет Міністрів України, уповноважені ним або законом органи виконавчої влади, державні органи та органи державної влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у визначених законом випадках - затверджувати типові договори.
- (120) При укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі, зокрема типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим державним органом або органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.
- (121) Статтею 184 Господарського кодексу України регламентовано, зокрема, що укладення господарських договорів на основі типових договорів повинно здійснюватися з додержанням умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу, не інакше як шляхом викладення договору у вигляді єдиного документа та відповідно до правил, встановлених нормативно-правовими актами щодо застосування типового договору.
- (122) З огляду на зазначене, КП «Шумськкомунсервіс» повинно укладати із споживачами договори про надання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та

перевезення побутових відходів, відповідно до Типових договору, не відступаючи від його змісту, тобто не зменшуючи обсягів прав споживача, обов'язків виконавця та його відповідальності за порушення умов договору.

- (123) Дії КП «Шумськкомунсервіс», які полягають в укладенні із споживачами договорів про надання послуг з поводження (управління) з побутовими відходами, що є діючими та не відповідають умовам Типового договору можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

7. АНТИКОНКУРЕНТНІ НАСЛІДКИ ДІЙ КП «ШУМСЬККОМУНСЕРВІС»

- (124) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (125) Внаслідок укладення КП «Шумськкомунсервіс» в 2024 році та січні 2025 року договорів про надання послуг з поводження (управління) з побутовими відходами, умови яких не відповідають Типовому договору, зменшився обсяг прав споживачів, втім збільшився обсяг їх відповідальності, а також зменшився обсяг обов'язків та відповідальності виконавця за порушення умов договору, що може призвести до порушення прав та ущемлення інтересів споживачів.
- (126) Така поведінка КП «Шумськкомунсервіс» є можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.
- (127) З огляду на зазначене, завдяки ринковій владі КП «Шумськкомунсервіс» має можливість нав'язувати споживачам умови договорів, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.
- (128) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, який має монопольну владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

8. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ КП «ШУМСЬККОМУНСЕРВІС» ДІЙ ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

- (129) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (130) Дії КП «Шумськкомунсервіс», які полягають в укладенні із споживачами договорів про надання послуг з поводження (управління) з побутовими відходами, що є діючими та не відповідають умовам Типового договору, були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів, оскільки КП «Шумськкомунсервіс», відчуваючи конкурентний тиск, прагнуло б задля утримання споживачів укласти договори у відповідності до чинного законодавства, а споживачі, у разі незадоволення умовами договорів, мали б змогу обрати інше підприємство – надавача відповідних послуг.

9. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ КП «ШУМСЬККОМУНСЕРВІС»

- (131) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (132) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (133) Враховуючи, що становище КП «Шумськкомунсервіс» в період з 01.01.2024 по 16.05.2025 на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів в територіальних (географічних) межах Шумської міської територіальної громади мало ознаки монопольного (домінуючого), дії КП «Шумськкомунсервіс», які полягають в укладенні в 2024 році та січні 2025 року зі споживачами договорів про надання послуг з поводження (управління) побутовими відходами, які не відповідають умовам Типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами», містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.
- (134) У той же час, в ході здійснення дослідження, Відділенням не виявлено фактів, які б свідчили про завдання значних збитків споживачам внаслідок вказаних дій КП «Шумськкомунсервіс».

Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Враховуючи наведене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, (зі змінами), адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

Комунальному підприємству «Шумськкомунсервіс» Шумської міської ради (*Інформація, доступ до якої обмежено*) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладені у цих рекомендаціях, зокрема шляхом:

- укладення із споживачами договорів про надання послуги з управління побутовими відходами у відповідності до вимог типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023

№ 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами»;

- інформування споживачів, з якими укладено договори про надання послуг з поводження (управління) побутовими відходами, які не відповідають умовам Типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами, про можливість переукладання та/або внесення змін у відповідності до типових договорів.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи повідомити Відділення у 30-денний строк з дня їх отримання.

Голова адміністративної колегії,
голова Відділення

Олег ФЕДОРЧУК